Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

© Editura Mediafax, 2020

GOOD HUNTING
© 2017, Jack Devine
Toate drepturile rezervate

Traducere din limba engleză:
Tudor-Florian Potra
Consultant tehnic și prefață:
Cornel Biriș

Ilustrație copertă:
© George Baier IV

Redactor:
Marian Coman
Art director:
Alexandru Popescu
Corector: Marilena Pribu
Lector: Ovidiu Vitan

ISBN 978-606-94723-9-2

Toate drepturile rezervate. Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări fără acordul scris al editorului este strict interzisă și se pedepsește conform Legii dreptului de autor

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DEVINE, JACK
Vânătoare bună : povestea unui maestru al spionajului american / Jack Devine și Vernon Loeb ; trad. din lb. engleză de Tudor-Florian Potra. - București : Editura Mediafax, 2020
Conține bibliografie
Index
ISBN 978-606-94723-9-2

I. Loeb, Vernon
II. Potra, Tudor Florian (trad.)

351

VÂNĂTOARE BUNĂ

Povestea unui maestru al spionajului american

JACK DEVINE
și Vernon Loeb

Traducerea din limba engleză:
Tudor-Florian Potra

Editura Mediafax
2020

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Toate faptele, opiniile sau analizele exprimate aparțin autorului și nu reprezintă poziția oficială sau viziunea CIA, nici a oricărei alte agenții guvernamentale a SUA. Nimic din conținut nu trebuie folosit pentru a presupune sau a implica autentificarea informațiilor de guvernul SUA sau însușirea părerilor autorului de CIA. Acest material a fost verificat de CIA pentru a preveni dezvăluirea unor informații secrete.

Cuprins

Prefață 9
Introducere 19
În sânul Guvernului invizibil 29
Catâri, camioane și rachete Stinger 49
„Prietenul tău a sunat de la aeroport" 71
„Trebuie să-l trecem prin detectorul de minciuni" 109
„Jack, asta schimbă totul, nu?" 137
Îl mint pe Papă sau mă deconspir? 159
Cum se vinde strategia liniară, prânz după prânz 183
Duelul cu sovieticii: când am știut că s-a terminat 197
Un șef nou, un personaj inoportun și o controversă principială despre heroină 209
Cocoșul și trenul 219
Ridicăm țacheta 255
Nedivulgat 301
Împărțind o friptură 315
Vânătoare bună 373
Post-scriptum 419

Persoane consultate 420
Note 423
Mulțumiri 429
Notă despre autor 432
Ilustrații 433

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

persoană s-a dezis deja de țara sa din cauza sistemului antidemocratic al acesteia. Dar aceasta e misiunea pentru care ne-am angajat, fiindcă suntem profund dedicați protejării intereselor naționale americane și a modului nostru de viață.

Pentru a putea duce la bun sfârșit o astfel de misiune, orice agent operativ al CIA trebuie să devină un vânător.

UNU

În sânul Guvernului invizibil

Ferma, 1969

În copilărie nu mi-a trecut niciodată prin cap că voi ajunge într-o bună zi la Central Intelligence Agency. Eram fiul unui irlandez catolic, care instala sisteme de încălzire. Strămoșii mei au fost fermieri și țesători, împinși spre SUA de foametea din 1846. S-au stabilit în cartierele sudice ale Philadelphiei, unde au lucrat pe șantiere sau în poliție.

Dar, cumva, acțiunea clandestină era undeva în ADN-ul meu. Am înțeles asta în 1966, când soția mea, Pat, mi-a oferit o carte pentru aniversarea mea de 26 ani.

Guvernul invizibil, de David Wise și Thomas B. Ross, se dorea a fi o investigație jurnalistică. Cititorul urma să fie șocat și revoltat de revelațiile despre vasta birocrație a spionajului. CIA era atât de puternică, încât amenința tocmai democrația pe care trebuia să o apere. La o lectură mai atentă, ajungeai însă la concluzia contrarie. În locul unei comunități de informații scăpate de sub control, care se angaja în operațiuni clandestine ce puneau în pericol națiunea, cartea scotea la iveală un sistem de măsuri de siguranță create de președintele Dwight D. Eisenhower.

Citind-o, am fost impresionat de vitalitatea și simțul datoriei de la CIA și am fost pus pe jar de operațiunile secrete descrise, ca să nu mai pomenesc de aventura traiului și lucrului cu străini, în locuri exotice. După ce am

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

terminat cartea, am trimis imediat o scrisoare Agenției, interesându-mă de posibilitățile de angajare.

Pe atunci, eram profesor de științe sociale la un liceu din marginea Philadelphiei, iar CIA era pe ultimul loc în preocupările mele. Pe lângă orele de curs, mi-am luat o slujbă de vară, descărcând camioane la un centru comercial, unde m-am apropiat de situații de viață agitate, într-un mediu străin. A trebuit să intru în sindicatul camionagiilor pentru a obține slujba și am avut ocazia să-l aud pe șeful sindicatului, Jimmy Hoffa, ținând un discurs la Philadelphia Convention Hall. Felul în care a bătut câmpii fără oprire timp de o oră și ceva îmi amintea de Castro, însă omul avea o charismă de netăgăduit. Camionagiii erau o gașcă de duri. Odată mi s-a dat liber mai devreme, pentru a putea asista la priveghiul unui coleg. Când am întrebat ce s-a întâmplat, mi s-a spus pe un ton conspirativ că omul organizase un grup disident, ceea ce a dus la o bătaie cu bâte de baseball.

Toate astea erau departe de educația mea parohială. Împreună cu surorile mele, Anna Mae și Mary Lou, am fost crescuți într-o lume ca din *Ozzie și Harriet*.

După Al Doilea Război Mondial, părinții s-au mutat în suburbii, în Delaware County. Eram o familie muncitorească, minunat de iubitoare și stabilă. În naivitatea mea, îmi închipuiam că aproape toți oamenii din America trăiau la fel.

Pe viitoarea mea soție, Pat, am cunoscut-o pe plaja din North Willwood, din New Jersey, atunci când a trecut împreună cu prietena ei Nancy Paul pe lângă ghereta mea de salvamar. Cel mai bun job pe care l-am avut, după cariera mea în spionaj. Și acum îmi petrec verile și weekendurile într-o casă pe plajă, din Ocean City. De curând, am reprezentat, împreună cu fostul meu coleg Jim Campbell, patrula de plajă din Ocean City la Campionatele Naționale de

Canotaj ale Salvamarilor. Cu ajutorul colegilor Joe Grimes și Jack Brooks, am supraviețuit competiției. În 2012, am câștigat campionatul la categoria „peste 70 ani", împreună cu legendarul Joe Schmitt din Ocean City. Cu Pat nu s-a legat din prima, însă după ce m-a văzut scoțând o așchie de lemn din piciorul prietenei ei a fost cucerită de gestul meu cavaleresc. Ne-am căsătorit în biserica Bunul Păstor din Philadelphia în noiembrie 1962. Din secunda în care ne-am întâlnit, Pat m-a cunoscut mai bine decât oricine altcineva. Nu e de mirare că patru ani mai târziu mi-a oferit cartea care avea să ne schimbe viețile amândurora.

Răspunsul la scrisoarea mea către CIA a venit abia după ceva vreme, îndrumându-mă către un birou din centrul Philadelphiei, pentru un interviu de angajare. Am fost foarte impresionat de look-ul aristocratic al ofițerului CIA: costum de tweed și pantofi englezești, pe lângă o dicție perfectă. Adevărul e că Agenția a fost întotdeauna mai egalitară decât ne-au lăsat să credem cadrele sale superioare școlite la Yale și Princeton. Am fost ușurat că am trecut cu bine peste primul interviu și am fost testat într-un examen care măsura inteligența, îndemânarea în comunicarea scrisă și stabilitatea psihologică. Câteva săptămâni mai târziu, a urmat o testare mult mai aprofundată la Washington, care a inclus interviuri în detaliu și testarea cu detectorul de minciuni. La începutul anilor '60, drogurile nu erau încă o problemă pentru clasa de mijloc americană. În schimb, intervievatorul era foarte interesat să afle cam câtă bere băusem în studenție și în perioada în care am fost salvamar. La capătul a două zile în care m-am chinuit să conving CIA că eram potrivit pentru ei, m-am întors la catedră. Săptămânile au trecut. Pe 7 februarie 1967, am primit prin curier invitația de a mă întoarce la Washington, pentru a deveni membru al Central Intelligence Agency.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

Prima mea misiune a fost pentru Biroul de Integrare a Arhivelor Serviciului Clandestin, ca analist de documente, în așteptarea trimiterii mele la „Fermă", unde urma să mă antrenez ca agent clandestin. În subsolul fără ferestre al sediului central al CIA am conspectat date din telegramele trimise la Langley, statul Virginia, de ofițerii din Europa de Est, la trei metri de colegul meu care se ocupa de cele din Uniunea Sovietică. Numele lui era Aldrich Ames. Și avea să devină unul dintre cei mai renumiți trădători din istoria CIA.

Eu eram entuziasmat că lucrez în sfârșit în sânul Guvernului invizibil, în timp ce colegului meu nici nu-i păsa. El ajunsese aici pe o altă filieră. Rick, cum îi spuneam noi, era o beizadea a agenției. Crescuse pierzând vremea într-un adevărat Yacht Club englezesc, tocmai la Rangoon, în Birmania. Tatăl lui fusese între 1953 și 1955 agent sub acoperire al CIA acolo. După ce a abandonat Universitatea din Chicago pentru a se face tehnician într-un teatru, Rick s-a întors la McLean, în Virginia de Nord. Tatăl său, Carleton Ames, avea în momentul acela o slujbă de birou, în urma misiunii din străinătate. Și-a ajutat imediat fiul să obțină un post în Agenție.

Când l-am întâlnit, în toamna lui 1967, Ames tocmai își dădea licența ca seralist la George Washington University. Colegului meu îi lipseau trăsăturile pe care eu le asociam cu spionii. Era neîngrijit, cu părul negru ondulat și dinții pătați de țigările Camel pe care le fuma fără pauză. Hainele sale puteau fi descrise politicos ca fiind luate de la talcioc. Cu toate astea, era cel mai citit dintre noi în domeniul spionajului și își cultivase deja un interes deosebit pentru operațiunile sovieticilor și contraspionaj.

În ambianța claustrofobă a pivniței luminate cu neon de la sediul CIA, colegul meu cinic și umblat a petrecut cu mine ore bune de dezbateri pe marile probleme

ale epocii noastre. Conversațiile noastre erau demne de masteratul în dialectică. Cu cât vorbeam mai mult despre acțiuni sub acoperire cutezătoare, cu atât Ames dădea din cap mai tare, cu un zâmbet crispat.

„Jack, miezul acestei profesii este contraspionajul", zicea el. Ce ironie! Ames avea câteva luni înaintea mea în antrenamentul premergător carierei, dar ne-am împrietenit, găsindu-ne puncte comune, în timp ce viețuiam din modestele noastre salarii GS-8. Într-o seară, Pat și cu mine am cunoscut-o pe iubita lui. Nancy Segebarth era tânără, agreabilă, inteligentă și lucra pentru ramura analitică a Agenției, Direcția de Informații. În mai 1969, am asistat la nunta lor, într-o biserică uniată din Virginia de Nord. Atunci l-am cunoscut și pe tatăl lui, Carleton Ames, care tocmai se pensiona după 15 ani în CIA. Am simțit o răceală între tată și fiu, despre care Rick îmi tot vorbise. Oricum, Ames se pregătea să plece în Turcia, în prima sa misiune ca ofițer de rețea la Ankara, în cadrul Diviziei Europa de Est și Uniunea Sovietică (SE).

Înainte să plecăm fiecare pe drumul său, am făcut schimb de cărți. Ames mi-a oferit *Un sicriu pentru Dimitrios*, un roman de spionaj de Eric Ambler, în care naratorul pătrunde într-o lume de agenți dubli, unde realitatea se îngemănează cu ficțiunea la care lucrează. La rândul meu, i-am împrumutat *Psihopatologie și politică* de Harold Lass, care consideră comportamentul politic ca fiind predeterminat de natura noastră freudiană. Am recuperat cartea mulți ani mai târziu, surprins că Ames își mai amintea cine i-o împrumutase. Încă mă întreb în ce măsură teza cărții se potrivea cu cazul lui.

În noiembrie 2012, am discutat asta cu Sandy Grimes, după ce și-a publicat cartea despre Ames, *Cercul trădării: relatarea CIA despre trădătorul Aldrich Ames și cei pe care i-a trădat*. Am luat micul dejun împreună la Palace Hotel

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

din New York și ne-am petrecut o oră făcând teorii despre el. Sandy și-a petrecut cariera ajutând agenții recrutați de CIA dintre sovietici. S-a alăturat coautoarei ei, răposatul ofițer de contraspionaj Jeanne Vertefeuille, în echipa care a vânat „cârtița Ames" în 1991. Cele două femei au fost principalii ofițeri responsabili de demascarea lui Ames în 1994, după nouă ani de spionaj în favoarea Uniunii Sovietice. Ames a furnizat URSS numele celor mai buni agenți ruși care lucrau pentru noi, toți fiind executați din cauza trădării lui. În *Cercul trădării*, Sandy descrie cum Ames a venit în biroul ei la începutul anchetei care avea să ducă la arestarea sa și i-a ținut un lung discurs pedagogic despre contraspionaj. Ne-am petrecut micul dejun încercând împreună să ne lămurim de ce oare făcuse asta.

Am discutat despre influența celei de-a doua soții, María del Rosario Casas Dupuy, asupra comportamentului său. Era o mare cheltuitoare, dorind mereu să facă *bella figura*, Ames fiind nevoit să o întrețină pe picior mare. Provenea dintr-o familie destul de înstărită din burghezia columbiană. Deși averea familiei scăzuse mult în ultimii ani, egoul ei rămăsese același. Ce e mai interesant este că ancheta inițială concluzionase că Rosario era bogată, aceasta explicând cheltuielile. Am discutat cu Sandy și despre cum Ames a încercat să ascundă milioanele pe care rușii i le plăteau achiziționând un Jaguar la mâna a doua, în schimb și-a cumpărat casa cu bani lichizi. Acesta ar fi fost un semnal de alarmă, dacă anchetatorii CIA ar fi fost autorizați să-i analizeze mai îndeaproape situația financiară. Acele limitări au fost ridicate între timp. La final, Sandy și cu mine am căzut de acord că Ames era catastrofa perfectă ce aștepta să se producă: probleme de familie, presiune financiară, alcool în exces, rezultate slabe la muncă și un ego supradimensionat, însoțit de o autoevaluare grav exagerată a superiorității sale

intelectuale. Cu toate astea, poate nu s-ar fi oferit voluntar să lucreze pentru ruși dacă munca sa nu i-ar fi oferit un pretext pentru contacte regulate cu ei. Spre onoarea rușilor, l-au utilizat cu virtuozitate de violoniști, făcând apel la nevoile sale psihice.

•

La intrarea în sediul CIA de la Langley se află două statui, fiecare dintre ele în onoarea câte unui spion. Cea de afară este un omagiu discret pentru Nathan Hale, primul spion american care și-a dat viața pentru patrie, în timpul Războiului de Independență. (Nu ar trebui să speculăm asupra faptului că a cunoscut o soartă groaznică din cauza proastei pregătiri și a antrenamentului amatoricesc.) Cealaltă, reprezentându-l pe generalul William J. „Wild Bill" Donovan, ocupă o bună parte nu doar din holul de la intrare, ci și din istoria CIA. Când a izbucnit cel de Al Doilea Război Mondial, guvernul american a decis că era nevoie de un serviciu profesionist de spionaj, care s-a numit la început OSS, Oficiul de Servicii Strategice. Era condus de Donovan, un avocat de pe Wall Street, descris de jurnalistul Thomas Powers drept „un bărbat cu o enormă energie brută și o minte deschisă și aventuroasă, care avea să marcheze spionajul american până la operațiunea din Golful Porcilor"[1]. Donovan este în continuare foarte respectat de către angajații CIA.

De cealaltă parte a holului de marmură stau gravate pe perete stelele care reprezintă ofițerii CIA căzuți la datorie. Din nefericire, am văzut numărul lor crescând în fiecare an. Mulți rămân și astăzi fără nume, din cauza statutului lor acoperit.

Pentru că secretul este atât de important în tot ceea ce face CIA, cei care lucrează aici devin obsedați de trădare.

Libris.RO
Respect pentru oameni și cărți

În cel mai rău caz, această obsesie duce la paranoia, cum i s-a întâmplat legendarului vânător de spioni al Agenției, James Jesus Angleton, care a ajuns să creadă că aproape toți agenții noștri erau „cârtițe" care penetraseră CIA. Angleton însuși căzuse victimă infamului trădător britanic Kim Philby. Trăiseră și lucraseră împreună în Italia și împărțiseră multe secrete de-a lungul anilor. Dezertarea lui Philby la ruși l-a lovit greu pe Angleton și foarte probabil i-a deformat viziunea despre oameni și despre spionaj.

Vânătoarea de cârtițe e o etapă de bază în munca noastră, iar cei care lucrează în contraspionaj trebuie antrenați să observe cu atenție unde s-au stricat lucrurile. Totuși, nu poți lăsa asta să-ți paralizeze inițiativa. La fel ca multe alte aspecte ale spionajului, trebuie să ai în vedere simultan cel puțin două discipline compartimentalizate, operațiunile și contraspionajul. Dacă pui accentul doar pe contraspionaj, poți ajunge la o formă de paranoia care poate slăbi foarte tare un serviciu de spionaj agresiv precum CIA. Petrecem foarte mult timp antrenându-ne, vegheați de ofițeri cu experiență, învățând echilibrul just între prețuirea agenților noștri și disponibilitatea de decizie rapidă în cazurile de trădare.

•

Primul meu antrenament a fost un amestec de studiu la clasă și muncă de teren. A durat nouă luni și a fost împărțit între spionaj și instrucție paramilitară. Includea identificarea și recrutarea agenților, supraveghere, operațiuni tehnice, pregătirea întâlnirilor clandestine și programe de comunicații. În cea de a doua parte, am urmat o pregătire paramilitară în utilizarea armelor, supraviețuire în junglă, sărituri cu parașuta și demolări. Deși

antrenamentul a fost foarte riguros, nu au lipsit nici momentele hazlii.

Unul dintre cele mai stânjenitoare a fost când încercam să fac o „pasă prin periere" (explicație tehnică: întâlnire de predare-preluare de materiale sau întâlnire fulger), adică să încredințez cât mai discret un document unui agent, un scenariu în care treci pe lângă cineva și îl atingi ca din întâmplare. Din punctul meu de vedere, alesesem un loc foarte ingenios pentru pasă, urmând să mă ating în trecere de un agent când pătrundea în ușa turnantă a unui hotel de lângă centrul de antrenament. Din unghiul meu era practic imposibil să vezi schimbul de documente. Am executat mișcarea fără ezitare, dar agentul, unul dintre instructorii noștri, a refuzat să întindă mâna și să ia documentul, ceea ce însemna că trebuia să reiau procedura în altă parte, mai târziu. Supărat fiind, când am ajuns în capul scărilor de la ieșirea din hotel m-am întors și am făcut un gest obscen în urma instructorului.

Seara, la întoarcerea în tabără, recruții au fost adunați pentru analiza critică a zilei. Comentatorul a anunțat că aveau o surpriză specială pentru noi: totul fusese filmat, atât pentru distracție, cât și pentru a ne ameliora performanțele. Am fost toți luați prin surprindere. Eram la începuturile filmărilor clandestine pe video și nu fuseserăm expuși niciodată la așa ceva. Gestul meu explicit a fost la începutul vizionării și arăta chiar mai rău decât îmi aminteam. Toată sala m-a huiduit. Am învățat o lecție neprețuită în seara aceea: toate activitățile mele operative ce aveau să urmeze ar fi putut să fie filmate. Și am mai învățat ceva: dacă încerci să treci neobservat, gesturile obscene în public nu prea ajută.

Aspectele operaționale ale antrenamentului clandestin s-au încheiat cu un exercițiu de teren destinat să pună în aplicare tot ceea ce învățaserăm. Clasa a fost împărțită

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

în mai multe echipe, fiecare dintre ele trimisă în câte un alt loc dintr-un oraș important din nord-est. Echipa mea s-a trezit la unul dintre cele mai prestigioase hoteluri din oraș. Presupun că instructorii au ales locul deoarece Agenția avea legături cu echipa de securitate a hotelului și puteau fi liniștiți că nici unul dintre noi nu avea să ajungă pe mâna poliției în caz că cineva se plângea de comportamentul nostru ciudat. Echipa mea s-a achitat excelent de exercițiile de primire a unui raport și de supraveghere a unor ținte multiple, jucate de instructorii noștri. Problema a apărut când a trebuit să plasăm discret un aparat de ascultare într-una din camerele hotelului. Instalarea a decurs fără incidente și echipa noastră de transcriere a așteptat conștiincios ca echipa de supraveghere să raporteze sosirea țintei. Rolele mari de magnetofon se învârteau, căștile erau pe urechi, totul mergea perfect. Până în clipa când o femeie de serviciu a intrat în cameră să schimbe așternuturile, fără să bată la ușă. Ei bine, colegul nostru uitase să încuie ușa la loc! Speriată, femeia a bătut repede în retragere și a prevenit securitatea hotelului. Camera s-a umplut imediat de detectivii lor și de instructorii noștri. Stânjeneala acelor clipe mi s-a întipărit în minte pe vecie: când te implici într-o acțiune clandestină, măcar încuie ușa după tine.

În final, după luni de pregătire operațională, am fost duși într-un loc care este secret și astăzi, pentru pregătire paramilitară și antrenament cu explozibili și cursuri de făcut bombe. (Știți cum e, nu poți face stilul ăsta de cursuri în orice cartier, fără să-i deranjezi pe localnici.) Programul a început cu un briefing ținut de un instructor care părea ieșit direct dintr-un film sinistru de protecția muncii. Când s-a suit pe podium, am rămas cu toții fără aer: o cicatrice în formă de V cu marginile răsfrânte îi acoperea fruntea și pe deasupra îi mai lipseau câteva

degete. Ne-a preamărit bucuria de a lucra cu explozibili, dar ne-a și prevenit ce măsuri trebuie să luăm pentru a ne proteja când manevrăm astfel de materiale. Privindu-l, nu îmi era greu să-l cred. După prezentare, tot ce-mi doream era să termin cursul cu mutra intactă și cu toate degetele la mâini.

Unul dintre exerciții presupunea aruncarea în aer a unor stâlpi telefonici. Șase studenți se aliniau, fiecare îndreptându-se apoi încet către stâlpul alocat lui, unde urma să plaseze explozibilul, să aprindă încărcătura (fitilul fiind programat să ardă cu o anumită viteză) și să revină repejor la locul lui. Ni s-a spus să nu alergăm, pentru că în alergare riști să cazi și să fii lovit de explozie. Deși asta suna destul de logic, m-am hotărât să nu risc și am adăugat câțiva centimetri de fitil la fiecare dintre încărcăturile mele, ceea ce îmi lăsa mai mult timp să mă întorc în zona de siguranță. Încărcăturile trebuia să explodeze una după cealaltă, însă faptul că am lungit fitilurile a făcut ca stâlpul meu să sară în aer ultimul. Instructorii nu au apreciat nici umorul, nici înțelepciunea mea și mi-au dat cea mai mică notă, scriindu-mi în dosar că „nu trebuie să fiu lăsat să mânuiesc explozibili". Ironia face că pe la mijlocul anilor '80 am mânuit mai mulți explozibili decât orice ofițer din istoria CIA.

Următoarea mutare a fost în Panama, pentru o săptămână de curs de supraviețuire în junglă, care includea coborârea în rapel pe stâncile unei cascade și navigarea cu pluta pe râuri pline cu aligatori. Era sezonul ploios și am fost în permanență uzi până la piele. Echipa a reușit să curețe cu macetele o poieniță, ca să avem unde pune cortul peste noapte, iar apoi ne-am împărțit sarcinile: instalarea hamacelor, adunarea lemnelor de foc, găsirea apei. M-am oferit să gătesc, dat fiind că aveam ceva experiență. Instructorii mi-au adus ingredientele: un săculeț